

Det, der bestaar.

KRISTI BLOD.

Blodets Betydning ved den offentlige Gudsdyrkelse var vel kendt blandt Jøderne. De forstod at „Blodet er det, som skal gøre Forligelse for Sjælen" — at „uden Blodsudgyldelse sker ingen Forladelse." Men alle disse blodige Ofre kunde ikke rense Folket fra Synd eller fra en ond Samvittighed; de var kun Forbilleder paa det ene store fuldgylde Forsønningsoffer, der i Tidens Fylde skulde bringes af det Guds Lam, som bar Verdens Synd. Kristus gik med sit eget Blod en Gang for alle ind i Helligdommen og vandt en evig Forløsning (Hebr. 9, 12).

Men hvad Jesus ved sit Blod har forhvervet for alle Mennesker, maa det enkelte Menneske tilegne sig til Frelse ved en levende Tro paa ham. „Dersom I ikke æde Menneskesønnens Kød og drikke hans Blod, have I ikke Liv i eder." „De blive retfærdiggjorte uforstyldt af hans Naade ved den Forløsning, som er i Kristus Jesus, hvem Gud fremstillede som Sonemiddel ved Troen paa hans Blod."

Hvad har og ejer da alle troende Mennesker i deres Frelser? Vi har Forløsningen ved hans Blod. Syndernes Forladelse (Efl. 1, 7). Dette er mit Blod, Pagtens, hvilket udgydes for mange til Syndernes Forladelse (Matth. 26, 28). „Vi ere nu blevne retfærdiggjorte ved hans Blod." „Han stiftede Fred ved hans Kors's Blod." Og „dersom vi vandre i Lyset, ligesom han er i Lyset, have vi Samfund med hverandre, og Jesu, hans Søns Blod renses os fra al Synd." Ligeledes: „Dersom vi bekende vore Synder, er han trofast og retfærdig, saa at han forlader os Synderne og renses os fra al Uretfærdighed."

Gud være takket for sin udsigelige Gave! Og lad vor Tak være den, at vi vandre i Lyset, slet ikke har noget, vi skal skjule for Gud — saa skal vi ogsaa i Troen paa Kristi Blod have Syndernes Forladelse og i Hjertet eje „den Fred, som over gaar al Forstand."

A. R.

BRORSONS SALMEDIGTNING.

Af H. P. Hansen.

Den danske Menighed har alle Dage været klar over, hvilken Skat den ejede i Brorsons Salmedigtning. Det var hans Salmer, man sang i de gudelige Forsamlingers Tid, og det var dem, der efter Guds Ord bidrog til at bevare Kristenlivet i Danmark fra at fryse ihjel under Rationalismens Vinter. Og hvor megen ny aandelig Sang, der med Livets Frembrud gennem indre Mission er frembragt, saa hævder Brorsons Salmer dog fremdeles deres Plads og vil sikkert gøre det, saa længe der findes et Guds Folk i det gamle Land.

Men det synes, som om man ogsaa i videre Kredse har faaet Øjnene op for hvilken stor Salmedigter Brorson i Virkeligheden er, en ægte, rigt begavet Digter, der mestrer det danske Sprog som faa eller ingen anden i hin Tidsalder, der ligger saa tæt op til Holbergs Tid. Hvor glider Sproget let, og hvor klinger det fuldttonende i hans Vers. Hvis man ikke vidste bedre, skulde man ikke tro, at de hidrører fra en Tid før Øhlenschläger.

Det var først Sønderjyden og Historikeren A. D. Jørgensen, der med sin lille fortræffelige Bog om Brorson gjorde den litterære Verden opmærksom paa, hvilken Poesi Brorsons Salmesang rummer, og hertil kommer, at der gennem den for Sønderjyllands Vedkommende er ydet det værdifuldeste og bedste Bidrag til dansk Litteratur.

Senere fulgte Pastor John Hansens store, men desværre li-

det overskuelige Arbejde om Brorson og hans Brødre og flere andre Behandlinger, som jeg dog ikke her skal omtale nærmere.

Selv Georg Brandes yder Brorson sin uforbeholdne Hyldest, naar han skriver:

Naar man betænker, at hans Liv falder kun et Tiaar efter Holbergs, hvis samtidige er, og saa saamenligner hans Versbehandling med Holbergs, maa hans Overlegenhed kaldes overordentlig. Han var, som nu vidtes meget musikalsk, og man sporer tydelig, hvorledes han slynger og bøjer sine Versemaal — efter Tidens Forhold rent virtuøst — i Overensstemmelse med Melodien, han nynner. Han har den medfødte Gave til Verset, og hvor han ser bedst Udtrykkest Simpelt, der svarer til Følelsens Simpelt og Ægthed.

Brandes omtaler, hvorledes der hos Brorson findes hele sødt ringlende Kløkkespil af Rokokoring, men viser tillige, at han kan blive folkelig i sin Fortællekunst, naar han nærmer sig den, egentlige Folkevisetone og ganske glemmer sin snoklede Rokokostil. Eksempel: Goliath drog fra Gath. Grundtvig har ikke naaet en mere folkelig Stil og har aldrig naaet denne Versbehandlingens Kunst, denne Sikkerhed, Rimenes Stilling og Slag.

Han nævner det berømte Vers:

Det er en liden Tid, saa har jeg vunden; saa er den ganske Strid med eet forsvunden. Saa kan jeg hvile mig i Rosensale og uafsladelig med Jesus tale.

Og man kunde henvise til talrige andre som:

Livet med sin Brudeskare drager ind i Salems By, o.s.v.

Eller til et Vers om dette af en Adventssalme:

Op, Sion! læg din Enkedragt! Hør dig Lysets Brudebragt! Strøf Palmer for hans Fødders Gang, og mød din Skat med Frydesang! Forkynd, hvor sød han er og blid fra nu og indtil evig Tid!

Samme rindende Lethed. Samme fuldttonende Sprogklang.

Eller hør hans Dønnedags-skildring, hvor Rimene kommer som en strømmende Flod med overvældende Fylde:

Her opad, I døde, for Retten at møde! Saa kommer vor Dommer i Himmelenes Sky, o.s.v.

Hertil kommer en Rigdom af skønne Billeder. Snart dufter det; snart straalere det med Farver og Glans, saa Salmerne bliver til vidunderlig Poesi. Hvad kan være dejligere end et Vers som dette:

Ja, jeg skuer dine Druer, Paradis, din Livets Frugt. Dine søde Roser møde mig nu alt med deres Lugt, Giv Tidens Aandedrag Evighedsens Luft og Smag.

Det er, som man mærkede en Luftning fra de evige Bjerge.

Tidt har hans Udtryk en rammende Kraft, saa det nagler sig fast og aldrig glemmes: Snævre Vej og korte Tid, — o, hvad er din Ende blid!

Mange vil mindes den Karakteristik C. J. Brandt har givet af Brorsons Digterpersonlighed:

Saa mild som en Midsommeraften sval, naar Maanen smiler fra Himlen, vemodig som Nordens Nattergalik Brorson blandt Blomster-vrimlen.

Han leged med dem i Smil og Suk;

men selv hans Taarer de faldt som Dug,

saa Rosen dufted i Dale.

I al Almindelighed maa dette siges at være en villedende Karakteristik. Dette hævdes i en paa J. Frimodts Forlag nylig udkommen Bog: Hans Adolf Brorson og hans Salmer af Diakonissestiftelsens Præst L. J. Koch en Bog, som jeg gerne vilde henlede Opmærksomheden paa og anbefale alle Elskere af dansk Salmedigtning.

Pastor Koch hævder, at naar man ser ud over Brorsons Salmedigtning, maa man sikkert siges at dens Ejendommelighed frem for alt bestaar i dens stærke Virkelighedssans i Synet paa Kristentliv og Menighed. Skin uden Kraften er Kirkens største Pest — det er Grundtonen i al hans Sang.

Ikke engang Julefestens Jubel fører ham bag Lyset. Han lader sig ikke skuffe, men ser klart den Ligegeydighed, dens Kulde over for Jesus, som hos saa mange er Virkeligheden bag Stemningerne. I den yndige Børnesalme: Her kommer dine arme smaa, lyder det som et smerteligt Suk.

Min Jesus, ak, hvor gaar det til at dog saa faa betænke vil den synderlige Kærlighed, som drog dig til vor Jammer ned.

I hans ypperste Julesalme er det Harmen, som blusser op.

Forhærdede Tidselgemytter, saa stive som Torne og Støtter! Hvi holde I eder saa ranke i Stoltheds fordærvede Tanke.

Betegnende er det, at Harmen netop bryder saaledes frem i den Salme, der vel mere end nogen anden udtrykker hans brændende Jesuskærlighed. Thi de to Ting hænger nøje sammen som to Sider af een og samme Følelse.

Men det er ogsaa betegnende, at vi hos Brorson møder Harmen over de døde Kristne langt hyppigere end Sukket. Den bange, bodfærdige Sjæl kan han tage uendeligt mildt paa; men naar hans Blik rettes paa de verdslige, de sikre, bliver det haardt og truende.

Den Modsætning, Brorson staar overfor, var ikke en tvivlsyg Tids Fornægelse, der har bragt ærlige Mennesker ind i et aandeligt Vildrede, som de ikke magtet at finde ud af. Det er ganske simpelt død Kristendom, hvor man roser sig af at holde fast ved sin Børnelærdom, men afviser alle Krav om, at den skal blive til Liv og bære Frugt. Dette uklare og uredelige, denne tankeløse Magelighed er det, som byder ham imod og oprører ham: Hvordan gaar man dog og drømmer udi saadan vigtig Sag. Og over for dette usle Væsen er det, han rejser sig med et voldsomt Krav om Klarhed og Afgørelse.

Du maa vride dig og vende her sov længe, som du vilt, Sydens Lyst maa have Ende, ellers er Guds Naade spildt.

Det, der volder Digteren Smerter, er at se Frelserens „synderlige Kærlighed" forsmædet.

Der, hvor Brorson naar højst, er dog vel nok skriver Pastor Koch, naar han udsynger sin Jesu Kærlighed og sin Himmellængsel.

Brorsons Jesukærlighed giver ofte hans Sang Karakteren af Elskovsdigtning.

Denne Side af Brorsons Digtning er ofte bleven skarpt bedømt. Ikke mindst Teologerne har været vrede og henvist til at det var ubilsk at tale om det enkelte Menneske som Jesu Brud, og at der laa en urigtig Udlægning af Højsangen til Grund. En Mand som Bishop P. Madsen taler om Udbrud af en usund Følelse, som i alt for jordiske og smægtende Farver udmaler sin Kærlighed og dens Genstand.

Pastor Koch kalder denne Bedømmelse uretfærdig. Dels glemmer den, at Brorson bygger paa en Bibeludlægning, som hans Samtid ansaa for nyttig. Dels er den i sig selv snæver og pro-saisk. Den ægte Digter lever jo

i sine Billeder. Gennem dem faar hans Sang sit Farveskær, gennem dem er det, den bliver til Poesi. Men alle Billeder har netop noget jordisk ved sig. Selvfølgelig; hvad var ellers Billedet? En tysk Salme, han har oversat, begynder saaledes:

Es ist nicht schwer ein Christ zu sein.

Da han skulde overføre denne Salme til Dansk, omstøbte han Indledningslinjerne helt og skrev:

Det koster ej for megen Strid, en himmelsindet Kristensjæl at blive.

Og denne Ændring er betegnende for ham. Det var for ham Livets Maal at blive en himmelsindet Kristensjæl, det stod for ham som den indre Rigdom, der aldrig kunde købes for dyrt, hvor megen Strid den end skulde koste. Men det var ikke blot et Maal, han længtes efter; det var i Sandhed noget, som han ejede; han var en himmelsindet Kristensjæl.

Derfor har Dr. Hans Brix set rigtigt, naar han siger: Af de fire store Salmister, er Brorson den, der klarest har skuet Riggets Herlighed.

Dette maa være nok til at give Læsere og Indtryk af Pastor Kochs fortræffelige lille Bog, der rummer saa megen Kærlighed til og Forstaaelse af Brorsons Salmedigtning.

I Forhold til dens Størrelse, nærmest kun et Foredrag, er den noget af det bedste, der er skrevet om det gamle Forsamlingsfolks kæreste Salmedigter.

DET ER ALVOR.

Motto: „Gud lader sig ikke spotte."

(Gal. 6, 7).

Et talende Bevis for Sandheden af dette apostoliske Ord afgiver følgende Meddelelse, som i Efteraaret 1903 stod at læse i det bekendte tyske Kirkeblad „Almindelig evangelisk-luthersk Kirketidende":

„I Efteraaret 1902 sad en Morgenstund fem unge, kraftige Mænd i en Beværgning i Købstaden Lichtenfels i Bayern (Regierungsdistriktet Oberfranken) og nød deres „Morgenkrus." I deres overmodige Lune sluttede de med den ligeledes tilstedeværende Passer af Byens Lighus en skriftlig Overenskomst, ifølge hvilken de alle inden et Aars Forløb vilde lade sig indlevere i Lighuset. Den 2. Maj 1913 døde den første af dem, den 10. Juli den anden, og da et Aar var forløbet efter Overenskomstens Underskrivning, var de alle fem døde og begravede."

Efter at denne Meddelelse havde staaet at læse i „Kirketidende," skrev en Præst i Neumunster (Holsten), Pastor Friedrich Gleisz, to Breve til Lichtenfels, det ene til Byens Borgmester og det andet til dens protestantiske Præst, med Forespørgsel, om det virkelig var sandt, hvad det kirkelige Blad havde meddelt. Borgmesterembedets Svar, der var forsynet med Embedssegel, lød saaledes:

„Som Svar paa Deres ærede Forespørgsel skal jeg udtale, at Meddelelsen i den nævnte Tidende desværre er grundet paa Sandhed, og at Sagen faktisk forholder sig saaledes, som det er angivet. De fem unge Mennesker sad ved deres „Morgenkrus" paa samme Tid, som Lighuset betjente paa sin Bestillings Vegne havde noget at afgøre med Beværgningens Indehaver, hvis Navn er Behringer. Efter at disse Forretninger var afgjort, og Lighuset betjenten nu sad og nød et Glas Øl, som Værten havde skænket for ham, gjorde et af de tilstedeværende fem unge Mennesker de andre det Forslag, at de skulde afslutte en Overenskomst med Lighuset betjent Lind, ifølge hvilken de forpligtede sig til inden et Aars Forløb at ville lade sig indlevere hos ham. Uagtet Hr. Lind advarede dem imod at indlade sig paa slikt dumt Tøjeri, ja imod at handle saa ugudeligt,

holdt de unge Fyre dog fast ved deres Bestemmelse. Og nu er det opfyldt paa dem, hvad de havde forpligtet sig til. Dette er, hvad jeg paa mit Embeds Vegne har haft Lejlighed til at faa at vide om denne Sag."

Dette Brev, som var dateret den 16. December 1903, var underskrevet med Borgmesterens Navn: Wenglein. Ogsaa den protestantiske Præst bekræftede, at Sagen med de fem unge Mænd forholdt sig saaledes, som den var fortalt i „Kirketidende," idet han tillige oplyste, at to af dem var Protestanter og tre Katoliker.

BØN.

Jeg beder ej om gode Kaar, Et Liv i hjemlig Hygge, Men giv mig, Gud, hvor jeg end gaar En evig Sjælelykke.

Jeg beder ej om æret Navn Og ej om selvisk Glæde, Men giv mig, Gud, at gøre Gavn Og trøste dem, som græder!

Ja, giv mig dertil Kraft og Mod, Mer skal jeg ej begære. Den Gave ingen Møl og Rust Skal nogenbid fortære.

Felicianus.

TIL GRUNDIG OVERVEJELSE.

(Af A. J. Dahm).

Da jeg i September 1918 læste Pastor O. Rye Olsens Afhandling „Tilbageslaget" i Danskere og siden læste Redaktør A. M. Andersens Imødegaelse deraf, da saa det straks ud for mig, som Andersen ikke skrev ganske rigtigt. Det var ganske klart og forstaaeligt alt det, Andersen skrev, og det var saaledes, at saa godt som alle, der ikke gav sig Tid til at overveje grundigt, vilde faa det Indtryk, at det netop var Andersen, der havde Retten paa sin Side.

Tyskerne har plejet at sige: „Was klar ist wahr" (Hvad klart er er sandt), og dersom den Mening, som findes i disse Ord, altid er rigtig, saa maa det absolut være Redaktør Andersen, der har Retten, og Pastor Olsen, der har Uretten paa sin Side. Men Sagen er nu alligevel saaledes, at Tyskernes ovennævnte Ordsprog ikke altid passer. Paa Andersens Imødegaelse passer det ikke heller denne Gang.

Naar vi kender Pastor Olsens kristelige og aandelige Standpunkt en Del, og vi saa lægger godt Mærke til, hvad der staar i hans Stykke, saa finder vi ogsaa ud, hvad Meningen er i det, selv om han end ikke har været forsigtig nok til at faa denne sat frem paa en saadan Maade, at den ikke kunde misforstaaes eller fordrejes.

Naar Pastor Olsen skriver saaledes: „Den anden Udtalelse (af Pastor I. M. Hansen) var denne: „Med andet Sprog kommer ofte en anden Aand." Hvor sandt er det dog sagt! Jeg vil føje til „saa at sige altid en anden Aand," og jeg ynker sanelig vort Folk, naar den Stund kommer, da Aanden i de store engelske lutherske Samfund skal dominere hos os og i vore Menigheder, saa er Olsens Mening ligefrem den, at han frygter for, at mere Værdslighed og Rationalisme, end der allerede er blandt os selv, skal komme ind og faa Overhaand i blandt os, hvis det danske Sprog skal lægges til Side, saa snart som det paa nogen Maade kan lade sig gøre. Skal Overgangen fra Dansk til Engelsk gaa for sig i en fart, saa ved jo Olsen og jeg og mange flere af den Slags Mennesker, der vil og kan tænke et Stykke ind i Sagen, at næsten alle, ja maaske alle gode dansk lutherske Præster i Amerika ud af dem, der ikke kan prædike Engelsk med tilstrækkelig Færdighed, at alle disse Præster maa ud af deres Embeder. Skal saa de Menigheder, som vedkommende Præster har betjent, have præstelig Betjening fremdeles, saa maa de

jo have engelsktalende Præster. Ret mange af den Slags kan de jo ikke faa fra de dansk lutherske Samfund, og derfor maa de have dem fra de engelske. Olsen tror jo, at der kun findes ganske lidt af ægte saliggørende Tro i vor Tid ogsaa i den amerikanske lutherske Kirke, og derfor er han bange for, at den Aand, som er i de mange vantro engelske lutherske Præster, skal faa Indgang i større Udstrækning iblandt os, end den allerede har, hvis de danske Menigheder, der er saa syge for eller forhippede paa at faa engelsk Prædiken at høre, at de for den Sags Skyld agiterer deres gode danske Præster ud. Det er Vantroens og Rationalismens (Fornuft Kristendommens) Aand, Olsen er bange for, og som han vil advare imod, og han ved jo, at denne Aand kommer meget lettere til at dominere, dersom Overgangen fra Dansk til Engelsk skal gaa for sig for hurtigt. Saa skriver han ogsaa, at Amerikanerne kan aldrig sætte sig ind i Indvandrerens Kaar. Af den Grund er han ogsaa imod at danske Folk skal, uden at have betænkt sig tilstrækkeligt, gaa hen og skaffe sig Præster, der vel kan prædike Engelsk, men som ikke kan saadan forstaa at være Sjøesørgere for Indvandreterne, som de Præster, der er fødte i Danmark.

Jeg kender en Smule til den Aand, der var raadende mellem ca. et halvt Hundrede teologiske Studenter ved det amerikanske lutherske Seminarium i Gettysburg, Pennsylvania i 1889, da jeg i godt to Maaneders ophold mig der om Foraaret. Disse Studenter var, hvad almindeligt skikkelige Mennesker med god Oplysning og Forstand vilde kalde ordentlige unge Mennesker. Professorerne var ogsaa meget ordentlige og flinke Mennesker. Men dyb kristelig Indsigt og Forstand paa, hvordan anfgedte Kristne kan have det, og hvordan vantro Mennesker skal ledes til Vækkelse og Omvendelse mærkede jeg kun ganske forsvindende lidt til blandt Professorer og Studenter.

Efter at jeg havde været i Gettysburg, kunde jeg langt bedre end før se ind i hvor betydningsfuld Augsburg Seminarium Minneapolis, Minn., var som Uddannelsesanstalt for de unge Mænd, der vilde blive Præster, end jeg før havde kunnet se det. Siden saa jeg ogsaa, at de af de teologiske Studenter ved Københavns Universitet, der saa ud til at være troende Kristne, var af en anden Aand, end de allerfleste Studenter i Gettysburg. Efter dette at dømmes tror ogsaa jeg, at de danske Menigheder, der taler om at faa engelsktalende Præster, særlig fordi de er engelsktalende, og paa samme Tid ikke for alvor spørger efter, om de er levende troende Kristne, at disse Menigheder er i ganske betydelig Fare for at gøre Uret baade mod de gamle og de unge og mod Børnene inden for deres egne Grænser. De skader sig selv paa samme Tid, som de gør Uret mod de ellers gode danske Præster, som de agiterer bort af den Grund, at de ikke kan prædike Engelsk. Den retfærdige Guds Straf vil ogsaa ramme vedkommende Meigheder enten før eller senere for deres ubetænksomme og hensynsløse Handlemaade.

Jeg ved nok, at det danske Sprog vil dø ud i Amerika i Fremtiden, om Verden bliver ved at være til, indtil Massindvandringen fra Danmark ophører; men jeg føler det som min kristelige og moralske Pligt at advare imod uforstandige Bestræbelser for at tage Livet af det i Utide.

Naar Pastor Olsen skriver følgende: „Det har slaaet mig, at naar den samme Mand talte paa Engelsk, som man var vant til at høre holde en klar, ofte skarp Tale paa Dansk, saa blev det saa underligt afdæmpet og ligt et pænt kristeligt Foredrag, naar det kom i engelsk Klædedragt," saa indser jeg godt, at dette er